

BRATI SKOZI
ARHIV:
PRIMER
PRILOŽNOSTNEGA
PESNIŠTVA LUIZE
PESJAKOVE

Urška Perenič

- ▶ Branje in literarna zgodovina
- ▶ Arhiv: Med literarnim arhivom in digitaliziranim časopisjem
- ▶ Kdo je Luiza Pesjakova?
- ▶ Slovenska (moška) literarna zgodovina o verzih Pesjakove
- ▶ Kaj je priložnostno pesništvo?

PRILOŽNOSTNO PESNIŠTVO LUIZE PESJAKOVE V ČASOPISU KMETIJSKE IN ROKODELSKE NOVICE

► Kar ljubim, 25. 5. 1864

v Ljubljani zopet napravila ranocélska učilnica, poročevalec Deschmann svetuje, naj se tudi to izroči deželnemu odboru. O tej priliki se oglasi dr. Taman in povdarja, da bi deželi res potrebna bila talnica, ki bi se dala zopet prav lahko napraviti. nica potrdi odborov nasvét. Poslanec Deschmann sporoča dalje, naj se podá zopet deželnemu kteremu je bila poslana, tudi prošnja več o zdravnikov o stroških za zdravljenje najdenih in o prošnji več udov muzejskega društva, naj sešél véliki zbor te družbe, prosilni odbor da bi se ta véliki shod sklical prve dni maja: Zbornica odobri obá nasveta.

Prva moja pesmica slovenska.*)

Kar ljubim.

Ljubim rastline, cvetice lepé,
Solnce in zvezde, ki nebo zlaté;
Ptičice ljubim v gozdu, po log',
Ljubim bučelo, ki srkajo sok.
Ljubim višavo in strmo goró,
Tam, kjer po skalah krpulje skakó;
Ljubim potoke, in reke, morjá,
Mórja, ki spirajo konce svetá.

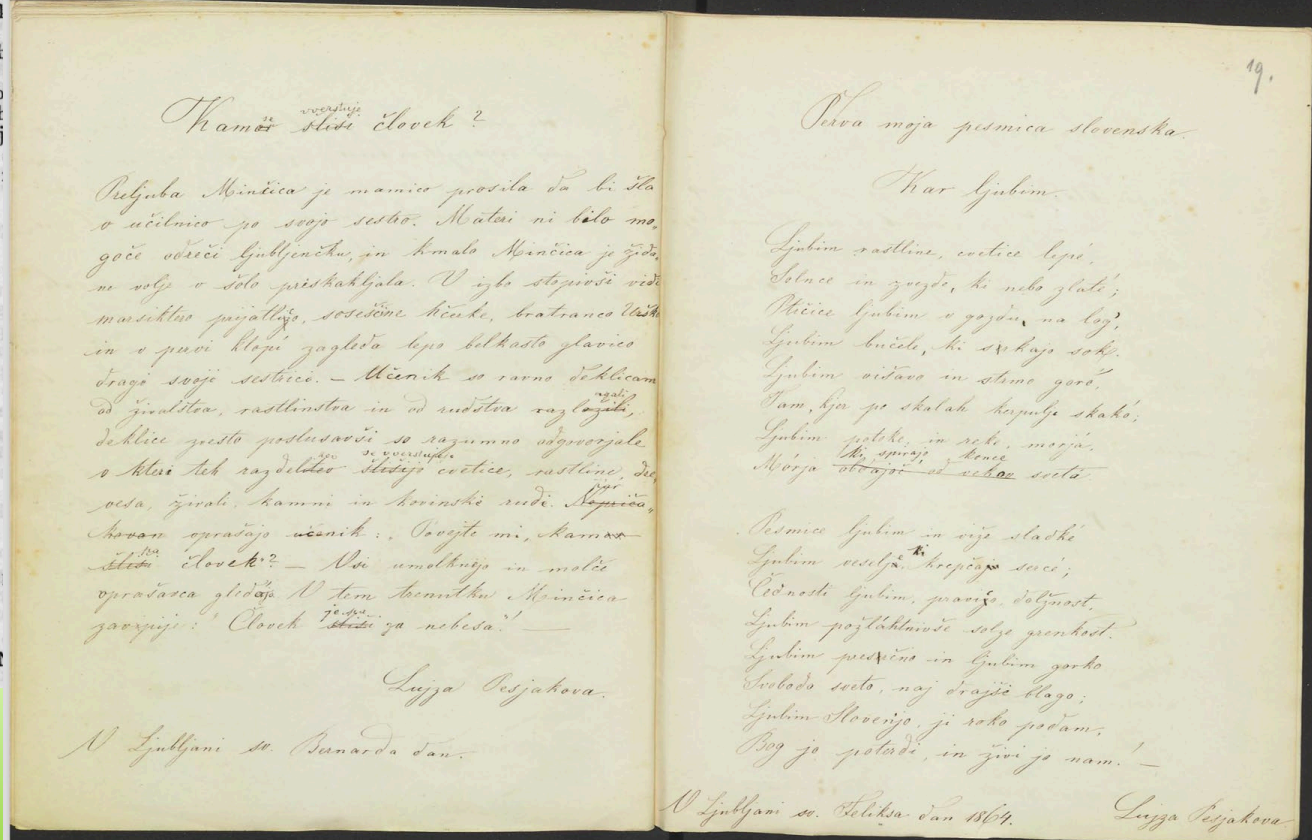
Pesmice ljubim in viže sladké,
Ljubim veselje, ki krépeča sréc;
Čednosti ljubim, pravico, dolžnost,
Ljubim požláhtnivše solze grenkost.
Ljubim presérno in ljubim gorkó
Svobodo sveto, najdrajše blagó;
Ljubim Sloven'jo, ji roko podám,
Bog jo potrdi, in živi jo nam!

Na sv. Feliksa dan.

Lojza Pesja

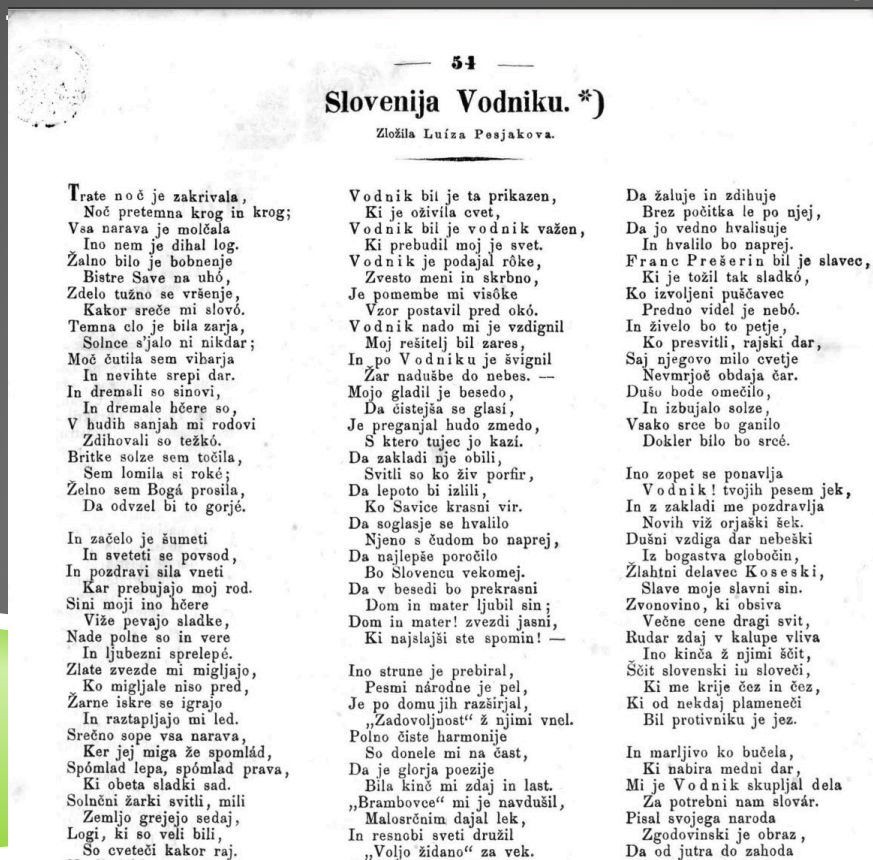
Dopisi.

Iz Prage 20. maja. ×**) Naj vam, drage,!)
nekoliko posnamem prelepo slavnost, ki io je

► Priložnostni pesmi na čast prvemu slovenskemu pesniku Valentinu Vodniku

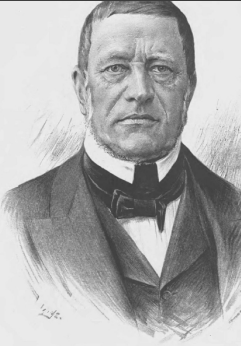
Slovenija Vodniku, 14. 2. 1866, čitalniška béseada, pesem je recitirala učiteljica Ema

- ▶ [*Prolog Valentinu Vodniku*], 2. 2. 1871
- ▶ Deklamacija priložnostne slavlilne pesmi je bila na narodni prireditvi pospremljena z naslednjimi točkami:
- ▶ petjem čitalniškega pevskega zbora pod vodstvom glasbenega organizatorja in dirigenta Vojteha Valente,
- ▶ petjem odlomka iz Beethovneve Adelaide (op. 46, pesem za samostojni glas in klavir):
<https://www.youtube.com/watch?v=79TDWhiy0wE>
- ▶ *Spančkaj mi dete; uspavanka* (avtorica besedila Luiza Pesjakova)

- ▶ *Čitalnica svojim*, 1870; pesem je na prireditvi recitirala Kornelija Schollmayerjeva, pianistka in kulturna delavka, roj. v Gorici, zvesta sodelavka čitalnice; K. Bleiweis je predaval o narodnih plesih in igrali so burko Mutec (po nemškem)
- ▶ **Slavnostni pozdrav, 1871 (poleg slovenskih pesmi so ob priložnosti obiska Hrvatov v Lj. peli tudi hrvaško domoljubno budnico Još Hrvatska ni propala idr.)**
- ▶ Na spomin Franceta Prešerna, 1874 (odlomek iz Verdijeve opere Rigoletto; <https://www.youtube.com/watch?v=8A3zetSuYRg>)

Živeli tedaj, Hrvatje,
Zvesti in pogumni bratje,
Bog daj srečo jim trdnó!
Živeli rodovi Slave,
Ki peljali do višave
Radi majko bi sladkó!
(Pesjakova 1871b: 235)

S sredine 70. let 19. stoletja je bogata bera priložnostnih verzov, povezanih z različnimi dogodki: smrt, pogreb, obletnica delovanja, kulturniški obisk, rojstni dan.

Posvetila jih je pianistki in kulturni delavki Korneliji (Costa)

Šolmajer (Schollmayer) ob smrti in pogrebu brata Henrika Etbina Coste.

Pesnica z verzi čestita tiskarju Matiji Kaderžaveku ob petdeseti obletnici delovanja v Blaznikovi tiskarni v Ljubljani.

S pesmijo se pokloni obisku češkega slavista in narodnjaka Františka Palacki, ki je 22. aprila 1876 gostoval v ljubljanski narodni čitalnici.

Verze je napisala tudi ob pogrebu društvenega tajnika Gospinskega društva za ranjene in bolne vojake Roberta Endlicherja.

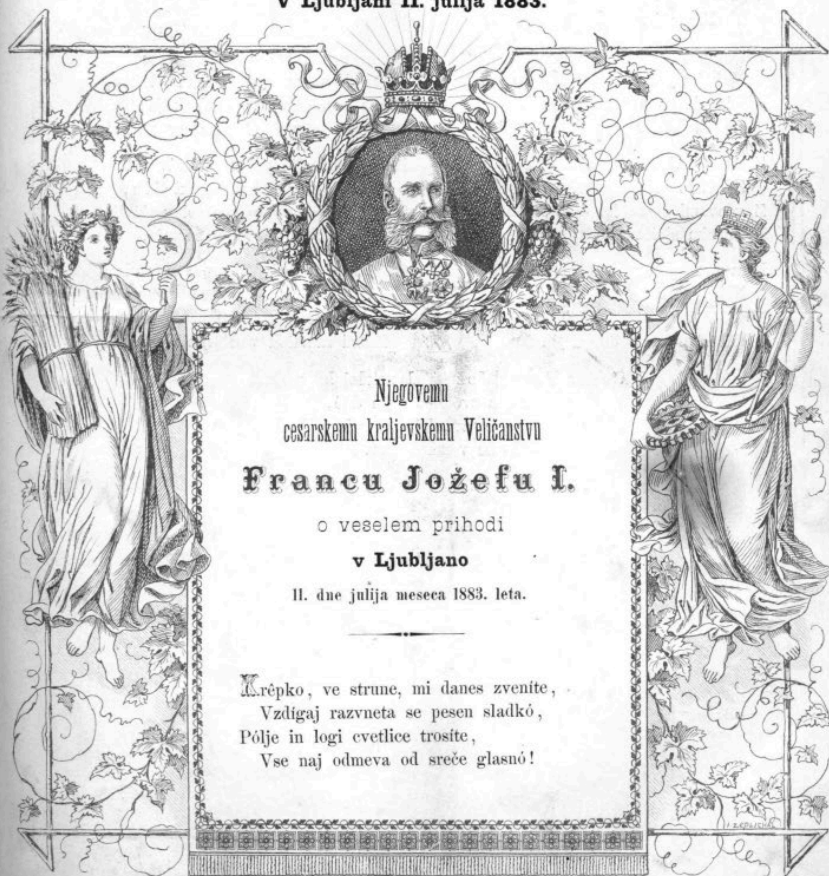
Dne 19. novembra 1878 je s pesmijo v imenu Slovenk čestitala "očetu naroda" Janezu Bleiweisu ob 70. osebem jubileju.

gospodarske, obrtniške in národne.

Izhajajo vsako sredo po celi póli. Veljajo v tiskarnici jemane za celo leto 4 gold., za pol leta 2 gold., za četrť leta 1 gold., pošiljane po pósti pa za celo leto 4 gold. 60 kr., za pol leta 2 gold. 40 kr., za četrť leta 1 gold. 30 kr.

V Ljubljani 11. julija 1883.

Njegovemu

cesarskemu kraljevskemu Veličanstvu

Francu Jožefu I.

o veselem prihodu

v Ljubljano

11. dne julija meseca 1883. leta.

Krepko, ve strune, mi danes zvenite,
Vzdigaj razvneto se pesen sladkó,
Pólje in logi cvetlice trosite,
Vse naj odmeva od sreče glasno!

Svet, zdaj Slovenijo gledí nan drágo,
Dan svoj najlepši praznuje hvaléč,
Dan, ki pred vekí je blágo
S híšo habsburško jo mílo družéč.

Dom náš udal se z ljubezníjo vneto
Vzvíšeni, zánjo postavljál se v brán,
Vrlo odbíjal sovražníkov četo,
Turškega jarma jo čúval srčán.

Njega pretakali zvesti sinovi
V bójih junaci nevstrašni so kri,
Ali iz nje so pognali cvetovi,
Ki jih še Avstrija danes čestí.

Z mílosti rósa je rane hladíla,
Zdrávila bolním junakom teló,
Z vdovami čútno je sólze točila,
Tožním sirótam vedrila okó.

Mira presladkega je blagoslóve
Nášej očini poklanjala v dar,
Nánjo čvrsté razsipála plodóve,
Ki le prospéte dozóri jih zar.

Šestih stóletíj ponosno število
V brezdnú izgínilo časnem nam je,
Vendar se níč še ní izpremenílo,
Ter kakor nekđaj je združeno vse.

Avstriji z dúšo je vđan in telesom
Vedno prezvestí, hvaležni Slovén,
Zá-njo molítev izročá nebesom,
Ona mu nádeja, mísel in sén.

Danes priznanje on sladko užíje,
Danes on mílosti vzprejme dokaz,
Divno veselje v osrčji mu klíje:
Njemu je zreti Cesarjev obraz!

Blago Slovenijo príšel pozdrávlat
Najplemenítejši habsburški Síni,
S Svojo ljubezníjo spet blagoslávlat
Nerazločljívi zavezi v spomín.

Cesar je tú, ki nas srečo zaklada,
Pógled objema Njegov nas premíl,
Národnost našo je rešil propada,
Dúšni razvitek v Slovénih spēšil!

Cesar Franc Jožef od nekđaj bil zarja,
Ki napravljála svetlóbo nam dné,
„Žível náš Cesar, ki vzor je Vládárja!“
Klicálo bode še v smrti sréc.

Lujiza Pesjakova.